

Markedsblikk Mai 2022

Nye store prisstigninger på det nordiske strømmarkedet.

Vi fikk ingen løsninger på krigen i Ukraina i april. Tvert imot spisser situasjonen seg til, og markedene reagerer med flere prisstigninger. Fortsatt lave priser i vårt prisområde.

Været: Kaldt vårvær har preget april.

Størstedelen av april var preget av kaldere og tørrere vær i Norden enn det som er vanlig for denne tiden av året. Underskuddet på hydrobalansen vokste derfor og var ved utgangen av måneden på ca. -10 TWh. Det kalde vårværet har også ført til at snøsmeltingen i fjellet er forsinket, noe som har stor betydning for strømprisene. Vi ser nå veldig lave fyllingsgrader i sør. Nord for Dovre er det vesentlig bedre fyllingsgrader. Begge prisområdene i nord har fyllingsgrader som ligger over medianen.

Krig og lave temperaturer har sendt markedet i været.

Den korte kurven: Volatiliteten er fortsatt ekstremt høy på tvers av de europeiske energimarkedene, og Norden er ikke noe unntak. I tillegg til uroen rundt råvaremarkedene og krigen i Ukraina, har naturligvis også været stor innvirkning på prisutviklingen, noe vi så i april. Hydroressursene i Norden er knappe, og det er utsikter til svært lav vannstand i magasinene de kommende månedene. Dette har fått prisen på de nærmeste kontraktene i terminmarkedet til å skyte i været, og flere kontrakter har nådd rekordhøye nivåer. Systemkontrakten for Q3-22 stengte dermed på 88,50 EUR/ MWh 27. april, en stigning på 24 % sammenliknet med begynnelsen av måneden.

Den lange kurven: Selv om været også bidro til den oppadgående tendensen i den lange enden av terminmarkedet, var fokuset fortsatt rettet mot den dramatiske utviklingen i råvaremarkedene. Gass- og kullprisene, samt tyske strømpriser, opplevde nye store stigninger i april, da alle markeder fortsetter å prise inn en enorm risikopremie i frykt for ytterligere eskalering i konflikten mellom Vesten og Russland. Systemkontrakten for 2023 steg jevnt og trutt i hele måneden. Den koster nå 69,50 EUR/MWh, noe som er hele 28 % høyere enn nivået for en måned siden.

Utviklingen i områdeprisene i øre / kWh

Stort underskudd i de norske værmagasinerne.

Vannstanden i vannmagasinene er rekordlav i deler av Norge, noe som skyldes både kaldt og tørt vær samt høy eksport til nabolandene.

Det er vanlig at vannstanden i de nordiske vannmagasinene når sitt laveste nivå på denne tiden av året. Etter en vinter og en start på våren med høyt forbruk og lav vanntilførsel, da nedbøren legger seg som snø i fjellet, er det helt normalt at magasinene har svært lav fyllingsgrad sammenlignet med andre tider på året. I år er imidlertid situasjonen ekstrem sammenlignet med tidligere år. Den totale fyllingsgraden i de norske vannmagasinene i uke 15 var bare 22 %, noe som er langt under normalen for denne tiden av året.

Samtidig er de tilgjengelige vannressursene i de norske magasinene svært ujevnt fordelt. I den nordlige delen av landet er ikke vannmengdene så langt under normalen, mens Sør-Norge opplever ekstremt lave nivåer. På Vestlandet er gjennomsnittlig fyllingsgrad på bare 12 %, det laveste tallet som noen gang er målt, mens vannstanden er nede på bare 8 % på Østlandet. Dette ifølge tall fra analysebyrået Volue.

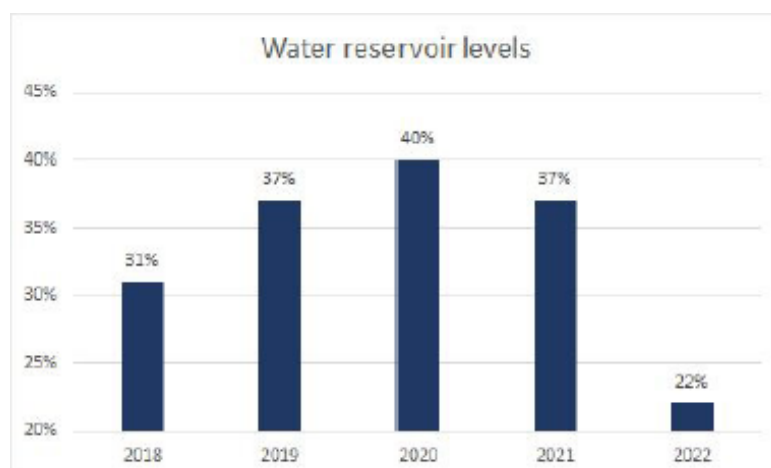
Forsinket snøsmelting

Våren har foreløpig vært kald og tørr i Norden, og kom i kjølvannet av en vinter hvor hydrobalansen allerede var i et merkbart underskudd. Kulden har gjort at snøsmeltingen, som naturlig nok skjer om våren, når temperaturene stiger, er blitt forsinket, mens forbruket har vært høyere enn normalt for årstiden. I store deler av april var gjennomsnittstemperaturen i Norge 2–3 grader under det som er normalt for sesongen, og da de siste prognosene peker mot kaldt vær til langt ut i mai, blir mye av den tilgjengelige vannkraften liggende i fjellet som snø i stedet for å strømme ned i magasinene. På et tidspunkt vil temperaturene – uansett om de er under normalen eller ikke – stige så mye at det meste av snøen vil smelte, men inntil da er det press på de tilgjengelige vannressursene i Norge.

Norge presset av nye kabler

En annen ting som bidrar til den ekstremt lave fyllingsgraden i vannmagasinene er de nye overføringskablene som er blitt tatt i bruk de siste årene og som nå forbinder Norge med flere land med tradisjonelt langt høyere priser, blant annet England og Tyskland. Eksporten av strøm fra Norge har økt betydelig de siste årene, og dette tærer også på vannressursene. Kablene går fra den befolkningstette sørlige delen av Norge og til utlandet, og dermed er det også et press på innenlandskablene i Norge for å transportere overskuddsstrømmen i nord sørover. Disse kabelforbindelsene er imidlertid utilstrekkelige, og det er derfor flaskehals og svært lave priser i Nord-Norge, mens prisnivået i den sørlige delen av landet har steget eksplosivt de siste årene.

Det er ikke bare i Norge prisene påvirkes av den svekkede hydrologiske situasjonen. Den fellesnordiske systemprisen har steget som følge av det kalde været og den lave fyllingsgraden, og muligheten for å eksportere billig vannkraft til de andre nordiske landene er naturlig nok lav. Volue anslår også at fyllingsgraden i magasinene til høsten, når vannstanden er på topp etter en sommer med snøsmelting, kun vil bli på ca. 70 % av normalen, noe som betyr at situasjonen kan sette sitt preg på det nordiske strømmerketet i lang tid fremover.

Volatiliteten er fortsatt stor i råvaremarkedene.

Russisk stopp for gassleveranser til Polen og Bulgaria og EU-stopp for import av russisk kull. Diplomatiske spenninger knyttet til energiforsyningen vokste ytterligere i april.

De europeiske energimarkedene, hvor usikkerheten har vært enorm siden krigsutbruddet i Ukraina tilbake i februar, roet seg heller ikke i april. Spenningene mellom Russland og Vesten har bare eskalert ytterligere i løpet av måneden, og på tvers av markedene prises det fortsatt inn en enorm risikopremie fordi det er vanskelig å forutsi i hvilken retning konflikten vil utvikle seg i de kommende ukene og månedene.

Stopp for russisk kull

EU iverksatte sanksjoner mot Russland allerede i den første fasen av invasjonen, men uten å involvere energisektoren på det tidspunktet. Dette ble imidlertid endret da det i april ble kjent at det var mulig at russiske soldater hadde begått krigsforbrytelser mot den ukrainske sivilbefolkningen flere steder i Ukraina.

Det europeiske svaret på avsløringene var å stramme skruen ytterligere til, i form av full stopp av import av russisk kull. I fjor ble 30 % av EUs kullforbruk dekket av kull fra Russland, så beslutningen førte naturlig nok markedet ut i en ny usikkerhet. Prisen på ett tonn kull steg med nesten 30 % i løpet av første halvdel av måneden, da europeere måtte finne nye steder å kjøpe kull fra. Dette bidro selvfølgelig til at prisene steg voldsomt i hos de alternative leverandørene.

Beslutningen om å stoppe kullimporten fra Russland var det europeerne klarte å bli enige om. Selv om russisk kull fortsetter å spille en betydelig rolle i den europeiske energimiksen, er det for ingenting i regne i forhold til gassen, som fortsatt er den store elefanten i rommet, og som europeere må forholde seg til når vi snakker om sanksjoner. EU ble ikke enige om å stoppe russisk gass denne gangen, men alle følger med for å se om unionen blir tvunget til å gjennomføre en slik beslutning snart.

Nervekrig om gassforsyningen

De diplomatiske spenningene mellom Russland og Vesten, og effekten det har på gassmarkedet, har vært i fokus igjen i april. Både EU og Russland har raslet med sablene med tanke på å stoppe gasshandelen. Russland har truet med å stanse eksporten dersom EU-landene ikke begynner å betale for gassleveransene i russiske rubler. Dette kravet, som er et forsøk på å styrke landets valuta, er blitt avvist av nesten alle EU-land, og i slutten av måneden gjorde Russland alvor av trusselen, ved å stenge gasskranene til henholdsvis Polen og Bulgaria. Markedene steg ikke ytterligere av den grunn, men de priser fortsatt inn en generelt stor risikopremie.

I mellomtiden har EU intensivert jakten på andre energikilder enn russisk gass, og meldingen er at man allerede neste år vil ha redusert avhengigheten av russisk gass betydelig. I tillegg jobbes det med å fylle gasslagrene helt opp før neste vinter, slik at virkningen ikke blir så stor dersom russiske gassleveranser opphører helt. Charles Michel, presidenten i Det europeiske råd, uttalte i april at EU før eller siden vil slutte å importere russisk gass, og markedene må derfor forholde seg til at både Russland og EU kan finne på å stoppe gasshandelen i løpet av den kommende tiden.

Ta gjerne kontakt for en hyggelig kraftprat!

Turid H. Sevaldsen, KAM-Storkundeansvarlig

Mobil: +47 99 28 15 04 / E-post: turids@neas.mr.no

NEAS

Konklusjonen.

Den korte kurven:Markedene falt heller ikke til ro i april, men spørsmålet nå er om det er mer rom for prisfall enn for ytterligere stigninger i Norden. Den hydrologiske situasjonen kommer til å bli avgjørende den neste måneden. Ved utgangen av april ligger hydrobalansen i et underskudd på hele 10 TWh, og ettersom snøsmeltingen i Norden er forsinket, er det et stort press på vannmagasinene, der vannstanden er ekstremt lav.

Markedene har derfor allerede priset inn forsyningsmangel fra vannkraften, men skulle vi få et skifte fra det kalde, tørre og høytrykkspregede været som har preget april, og i stedet få mildere og våtere vær, så bør det være rom for et fall i markedet. Vi tror mer på fallende priser enn på ytterligere stigninger i de kommende månedskontraktene og på kvartalskontrakten Q3-22 i mai.

For leveringen forventer vi fortsatt store forskjeller mellom de ulike prisområdene, hvor spesielt Sør-Norge vil bli hardt rammet av vannmangelen og av høy eksport til dyrere prisområder.

Den lange kurven:Krigen i Ukraina vil også være viktig for prisutviklingen i den lange enden av markedet i mai. Markedene har allerede priset inn en god del risikopremier, og vi så også i forbindelse med russisk stopp av gasseksport til Polen og Ukraina at verken gassmarkedet eller strømmarkedene steg nevneverdig på grunn av dette. Rett og slett fordi nyheten allerede var priset inn og fordi europeiske gassmarkeder generelt er godt forsynt akkurat nå.

Det er selvsagt en risiko for at en ny eskalering i Ukraina kan sende råvareprisene og det tyske strømmarkedet ytterligere oppover, men vi vurderer også på årskontraktene at det akkurat nå er større rom for en nedjustering, da risikopremien allerede er høy. Selv om en oppmykning av konflikten med Russland akkurat nå virker usannsynlig, kan selv svakt positive signaler føre til prisfall.

Hold øye med.

1. Snøsmeltingen: Vannstanden i vannmagasinene er lav, og hvis det kalde været fortsetter, vil snøsmeltingen i Norden bli ytterligere forsinket. Dette kan innebære flere stigninger i spotmarkedet, ikke minst i Norge, da landet vil fortsette å eksportere strøm til resten av Norden, Tyskland og Storbritannia.

2. Gasshandelen: Det er ingen tvil om at gassmarkedet også i mai vil være svært avgjørende for utviklingen i hele Europa, og dermed også i Norden. Dersom enten Russland eller EU velger å sette en stopper for gasshandelen, kan det føre til ytterligere, i hvert fall kortsiktige, prisstigninger. Men prisene kan også falle dersom markedet får inntrykk av at begge parter ønsker å fortsette gasshandelen.

Kjernekraft.

Vedlikeholdssesongen for de nordiske kjernekraftverkene forventes å starte i disse dager, og i mai forventes flere reaktorer å bli tatt ut av drift på grunn av vedlikehold. Det er snakk om Forsmark 1-reaktoren i Sverige og Olkiluoto 1-reaktoren i Finland, som begge forventes å være ute av drift det meste av måneden, mens Ringhals 3-reaktoren i Sverige forventes å bli tatt ut av drift i slutten av måneden, og være ute av drift til langt ut i juni.

Den nye finske kjernekraftreaktoren, Olkiluoto 3, fortsetter testproduksjonen. Men i slutten av april kom det frem at den offisielle startdatoen for reaktoren nå er utsatt igjen, denne gangen i ytterligere tre måneder. I testfasen til Olkiluoto 3 har den finske TSO-en Fingrid samtidig valgt å begrense importen av strøm fra Russland.

Ta gjerne kontakt for en hyggelig kraftprat!

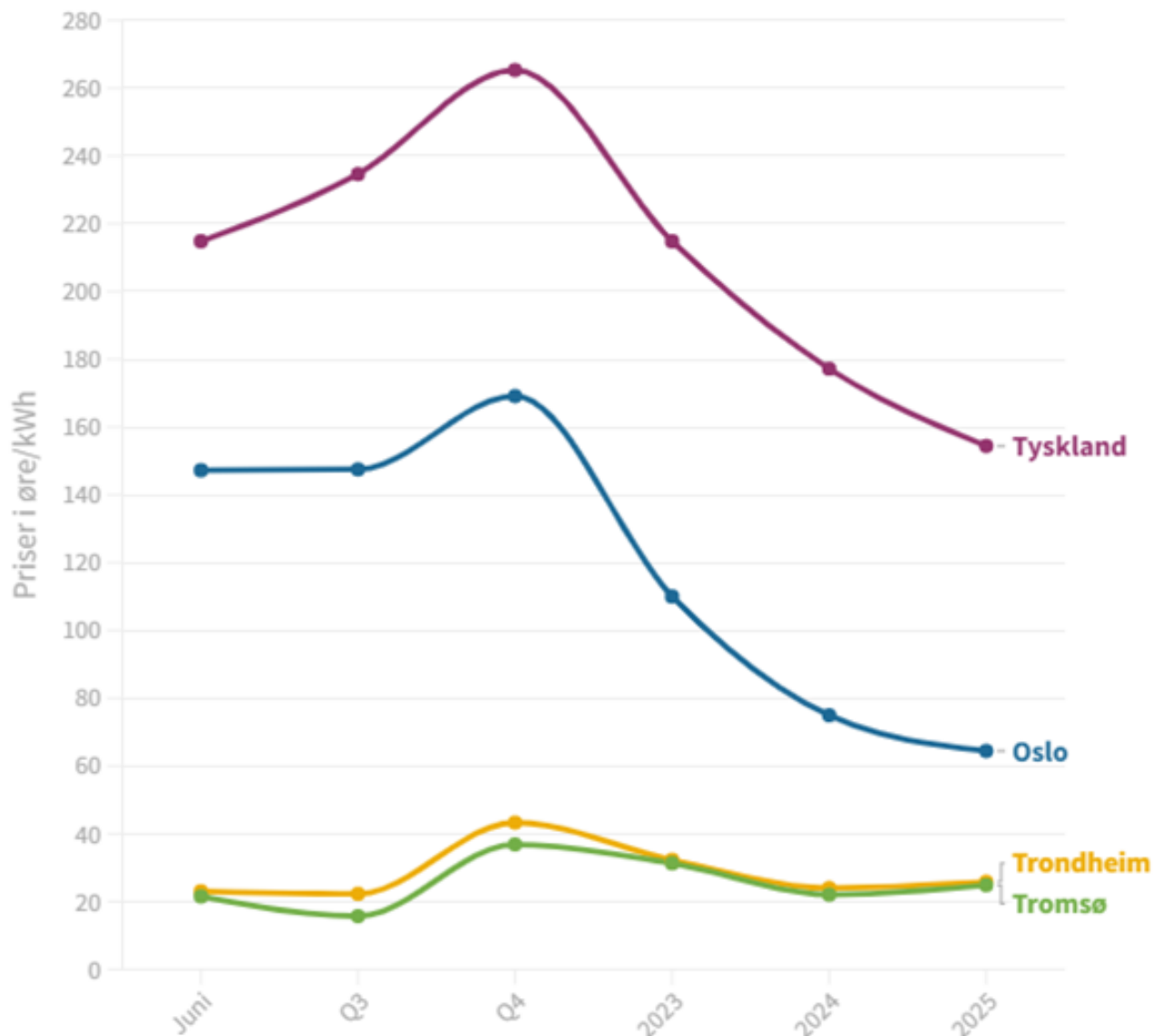
Turid H. Sevaldsen, KAM-Storkundeansvarlig
Mobil: +47 99 28 15 04 / E-post: turids@neas.mr.no

NEAS

Prisprognoser for de ulike prisområdene.

Som vist i grafen under så er det ventet store prisforskjeller mellom prisområdene fremover, også mot Tyskland. Differansen er forventet å bli redusert fra 4. kvartal og utover.

Fremtidspriser fra terminmarkedet i øre/kWh. NOK/EUR: 9,9 Kilde: Montel

Hold deg oppdatert.

Mot slutten av hver uke oppdaterer vi vår strømguide hvor du finner alt du trenger å vite om strømpriser og hva som skjer i strømmarkedet - enkelt forklart.

➤ [Til strømguiden](#)

Ta gjerne kontakt for en hyggelig kraftprat!

Turid H. Sevaldsen, KAM-Storkundeansvarlig

Mobil: +47 99 28 15 04 / E-post: turids@neas.mr.no

NEAS